

Notitie Bever Zomerweg Doesburg

Datum: 22 januari 2018
Auteur: Roos Kuiters, NatuurInclusief
In opdracht van: Wim Roelofs, Gemeente Doesburg

Inleiding

In samenwerking met ontwerp- en ingenieurbureau Kragten en de gemeente Doesburg wordt in 2017 de Zomerweg, Eekstraat en de Nieuwe Eekstraat heringericht ten aanzien van de verkeersveiligheid. Nabij de rotonde N317 te Doesburg zijn twee beverburchten waargenomen die doorkruist worden door zowel een provinciale- als een gemeentelijke weg. Vorig jaar is er een verongelukte bever door passerende auto's op de Zomerweg nabij deze rotonde gemeld.

NatuurInclusief is door gemeente Doesburg gevraagd om te beoordelen welke maatregelen genomen kunnen worden ten aanzien van een veilige oversteek voor bevers. Bever is beschermd volgens de Wet Natuurbescherming en in het kader van de Zorgplicht moeten dan ook aanvullende maatregelen worden genomen om verkeersslachtoffers te voorkomen.

Aangezien de werkzaamheden aan de Zomerweg pas in het najaar van 2018 zullen plaatsvinden, worden in deze notitie onderscheid gemaakt tussen maatregelen die op kort termijn genomen dienen te worden en maatregelen op lang termijn gedurende de periode van de herinrichting van deze weg.

Locatie

De beverburcht is gelegen naast de Zomerweg in een kleinschalig loofbos met struweel en een poel. Afrastering om dit loofbosje is niet aanwezig. Op figuur 1 is de locatie te zien waar de oversteek van de verongelukte bever heeft plaats gevonden.

Faunapassage

Voor het mogelijk maken van een veilige overstek van bevers uit burchten gelegen nabij de Zomerweg, dient een faunapassage geplaatst te worden bestaande uit een ecoduiker met diameter 50-80 cm (Kennisdocument Bever, 2017) met begeleidende rasters aan de Zomerweg (± 800 m) (zie figuur 2). Momenteel ligt er een faunapassage met een raster aan de provinciale weg N317. Echter dient dit raster doorgetrokken te worden naar de Zomerweg. Tevens ligt er een duiker aan de Zomerweg maar ontbreken er geleidende rasters aan beide kanten van deze gemeentelijke weg. Daarnaast is niet duidelijk of deze duiker de juiste diameter heeft. Van belang is ook dat de duiker niet geheel onder water staat.

Figuur 2 Overzicht aanleg van rasters (rood) met eco-duikers (geel)

Rasters

Rasters zijn onmisbaar om dieren naar een faunapassage te geleiden en zo van de weg te houden. Er zijn positieve resultaten dat niet alleen bevers maar ook otters zich goed laten leiden door rasters. Er wordt aanbevolen rasters te plaatsen van 1 - 1,5 m hoog en minimaal tot 30 cm in de grond in te graven. De maaswijdte van het gaas moet maximaal 40 mm zijn en de draaddikte 3mm. Van otters is het bekend dat klimmen over rasters voorkomt dus dienen de rasters voorzien te worden van een brede overhang van 30 cm (Van der Grift *et al.*, 2011). De rasters dienen naadloos aan te sluiten op de faunapassages. De lengte van het geleidende raster naast de faunapassage dient minimaal 50-100 m te zijn (Reuther, 2002; Krüger, 2009). Voor het gedeelte aan de Zomerweg en een deel van de N317 dient er in totaal 800 m raster geplaatst te worden (zie locatie op figuur 2) aansluitend op het al aanwezige raster.

Kort termijn

In het kader van de Europese- en nationale wetgeving en de zorgplicht dienen er op kort termijn maatregelen uitgevoerd te moeten worden voor veiligheid van de bever. Om verdere verkeersslachtoffers te voorkomen is het van belang dat er voorafgaand aan de herinrichting van de Zomerweg geleidende rasters geplaatst worden, in de periode februari-maart 2018, voordat de dispersieperiode van bevers begint (Kennisdocument Bever, 2017).

Figuur 3 Voorbeelden van faunapassages met gebruik van eco-duikers (links diameter 80 cm, rechts diameter 50 cm) met aaneengesloten rasters (foto's E.A Van der Grift).

Lang termijn

In de plannen voor de herinrichting van de Zomerweg worden permanente faunapassage met geleidende rasters opgenomen ten aanzien van o.a. de bever en eventueel andere beschermde diersoorten. De faunapassage en rasters dienen ingericht te worden voor duurzaam gebruik. Voorbeelden van een permanente faunapassage, rekening houdende met een hoogwaterpeil, zijn weergegeven in figuur 4.

Figuur 4 Voorbeelden van permanente faunapassages met gebruik van looprichels links ca. 1 m, rechts ca. 50 cm breed (foto's E.A. Van der Grift).

Overige diersoorten

Naast de bever komt er in dit gebied ook de otter, das, ringslang en rugstreeppad als beschermde diersoorten voor. Het verspreidingsgebied van de das is dusdanig onbekend waardoor met deze soort tot heden nog geen rekening mee gehouden kan worden. De otter daarentegen is veelvuldig aangetroffen in dit gebied en kunnen van dezelfde rasters gebruik maken. Echter een belangrijk gegeven is dat bevers zich vooral zwemmend verplaatsen en ook zwemmend duikers en bruggen passeren (diepte min. 50 cm), terwijl otters vooral via de

oeverzones bewegen en verkeerswegen bij voorkeur over land passeren (Van der Grift *et al.*, 2010). Het feit dat otters infrastructuur niet zwemmend passeren blijkt één van de belangrijkste oorzaken van de hoge sterftecijfers op plaatsten waar bruggen en duikers niet beschikken over een droge loopstrook of looprichel. De loopstrook of -richel dient 50 - 70 cm breed te zijn (Kruidering *et al.*, 2005) met een doorloophoogte van 0,6 - 1 m. Vervolgens dient er een vlakke aansluiting van de looprichel op de oever aanwezig te zijn. Indien er een hoogteverschil aanwezig is, dient de helling niet steiler dan 30° te zijn (Van der Grift *et al.*, 2011). Wat betreft ringslang en rugstreeppad, deze kunnen tevens gebruik maken van de faunapassage gecombineerd met geleidende rasters met amfibieschermen.

Conclusie

Om verdere verkeersslachtoffers van bever te voorkomen en om te voldoen aan de zorgplicht genoemd in de Wet natuurbescherming dient op kort termijn de al aanwezige duiker aan de Zomerweg geschikt te worden gemaakt. Vervolgens dient een gedeelte van de Zomerweg en de rotonde voorzien te worden van in totaal 800 m geleidende raster. Op de lange termijn zal een faunapassage (met droge loopstrook) in combinatie met geleidende rasters met amfibieschermen zorgen voor een veilige oversteek van beschermde diersoorten zoals bever, otter, das, ringslang en rugstreeppad. Voor de uitvoering en het realiseren van maatregelen zowel op korte- als lange termijn is het van belang dit onder begeleiding van een deskundige op het gebied van o.a. bever te doen. NatuurInclusief heeft ervaring hiermee en kan het plaatsen van de rasters en geschikt maken van de passage begeleiden. Ecologische begeleiding bij het plaatsen van de rasters is cruciaal om de functionaliteit van het raster ook te kunnen waarborgen.

Literatuur

Grift, E.A. van der, Foppen, R. & Kurstjens, G. 2010. Advies robuuste verbinding Nieuw Hollandse Waterlinie. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2041.

Grift, E.A. van der, Dirksen, J., Eupen, M. van & Jansmans, H.A.H. 2011. Advies ontsnippering Merwedezone voor Bever en Otter. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2146. 56 blz.

Kruidering, A.M., Veenbaas, G., Kleijberg, R., Koot, G., Rosloot, Y. & Jaarsveld, E. van. 2005. Leidraad faunavoorzieningen bij wegen. Rijkswaterstaat Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft.

Kennisdocument Bever, 2017. Kennisdocument Bever, versie 1.0 BIJ12, juli 2017, geraadpleegd op 18 januari 2018, <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-001-Kennisdocument-Bever-1.0.pdf>.

Krüger, H.H. 2009. Gestaltung von Otterdurchlässen an Strassen. Aktion Fischotterschutz, Hankensbüttel, Duitsland.

Reuther, C. 2002. Straßenverkehr und Utterschutz. Aktion Fischotterschutz, Hankensbüttel, Duitsland.